

Dramatisk udvikling i fransk

Fransk i grundskolen er på vej ud i Jylland og på Fyn. På få år er antallet af gymnasier med fortsætterfransk i de tre vestlige regioner gået fra 35 (hvert andet gymnasium) til 10. Fransk har dog god fremgang på Sjælland.

Der skal gøres noget nu, hvis faget skal overleve på landsplan. Løsningen er krav om tilbud af fransk i 7. klasse på mindst én skole i hver kommune.

1. Status

I grundskolen er der de sidste år er der sket en dramatisk udvikling i udbuddet af fransk som tilbudsfag i 7. klasse. I de tre vestlige regioner i Jylland og på Fyn er fransk i stor tilbagegang. Til gengæld går fransk frem i de to regioner øst for Storebælt, primært i hovedstadsregionen. Samlet bevarer fransk derfor ca. 10 % af eleverne i grundskolen.

For gymnasiet betyder det, at fortsætterfransk i de tre vestlige regioner viger stærkt. I 2001 var der fortsætterfransk på ca. hvert andet gymnasium i Jylland og på Fyn, dvs. på 35 gymnasier. I 2008 ligger tallet på 10 gymnasier. I 2007 var der for første gang gymnasier uden franskundervisning, siden fransk blev indført i gymnasiet i 1809.

Det er såvel folkeskoler som gymnasier, der vælger at lukke faget til stor gene for eleverne, der enten ikke kan få deres sprogønske opfyldt eller må rejse langt for at finde et gymnasium med fortsætterfransk.

På universiteterne er faget ligeledes i tilbagegang. I 2003 blev fransk nedlagt på Aalborg Universitet - i 2008 på Syddansk Universitet. I 2008 har nu kun én professionshøjskole (seminarium) undervisning i fransk med 6 studerende.

På systemplan er faget således ramt både horisontalt (geografisk) og vertikalt (gennem uddannelsesforløbet). Der er stor risiko for nedlæggelse af fransk på landsplan inden for en kort årrække.

2. Hvad sker der, hvis fransk forsvinder?

I grundskolen har tysk som tilbudsfag næsten 80 % af eleverne. Ca. 10 % har fransk og lidt over 10 % har intet andet fremmedsprog. På stx har over halvdelen af eleverne tysk, ca. 30 % spansk og ca. 17-18 % fransk. På htx har næsten 60% tysk, over 25% spansk og 5-7% fransk.

Fra visse kredse foreslås det, at fransk fjernes fra grundskolen som tilbudsfag parallelt med tysk, så tysk kan få de ca. 10 %, som fransk har. Dette vil

sandsynligvis ikke kunne mærkes i tysk. Til gengæld vil fransk forsvinde i grundskolen og samtidig 2/3 af franskundervisningen (fortsætterfransk) i gymnasiet. Fransk i gymnasiet vil herefter bestå af knap 1000 begynderelever, der har lært fransk i 2½ - 3 år. Der mindes om, at modellen med fransk som valgfag i 8. klasse ikke producerer fortsættere til gymnasiet.

Uden kompetence i fransk vil Danmark risikere at miste fodfæste på talrige områder. Den demografiske udvikling gør, at Frankrig om nogle årtier vil have den største befolkning i Europa samt muligvis også den største økonomi. Endvidere har mere end 20 lande i verden fransk som officielt sprog. Ca. 50 lande, heraf adskillige europæiske lande, er medlemmer af organisationen Frankofonien.

3. Løsningen

Ændringerne sker hurtigt i disse år i sprogundervisningen. Hvis man ønsker at bevare undervisningen i fransk i Danmark på landsplan, skal der gøres noget hurtigt. Dette skal primært ske i grundskolen, hvor grundlaget for franskundervisningen findes. Lidt over halvdelen af de 98 kommuner har inden for de seneste år haft franskundervisning, selvom den nu er næsten nedlagt i de tre vestlige regioner.

Men der er stadig såvel ekspertise som undervisningsmateriale i mange kommuner. Derfor kan det endnu nås at udnytte disse ressourcer inden for det næste år eller to og dermed muligvis redde faget. En løsning kan give de samme uddannelsesmuligheder for alle elever på dette område samt sikre elevernes mobilitet på landsplan.

Løsningen er kommunemodellen

Hver kommune skal på mindst én skole tilbyde fransk som tilbudsfag i 7. klasse i grundskolen parallelt med tysk. Endvidere skal der findes regler, som sikrer eleverne mulighed for at videreføre deres fortsætterundervisning på lokale gymnasier.

Men det skal ske nu!

Allerede i 2004 blev det klart, at især fransk ville blive ramt utilsigtet af bl.a. gymnasiereformen, og daværende undervisningsminister Ulla Tørnæs foreslog at støtte faget gennem en styrkelse af fransk i folkeskolen. Imidlertid er der hidtil intet sket.

Hanne Leth Andersen
Professor, ph.d.
Aarhus Universitet

Januar 2009